

KVALITETSSÄKRING OCH KVALITETSUTVECKLING AV FORSKNING VID UMEÅ UNIVERSITET

SUHF Kvalitetskonferens 2023-03-24

Anders Sturk Steinwall och Fredrik Georgsson

UMEÅ UNIVERSITET

KVALITETSSÄKRING OCH KVALITETSUTVECKLING UMEÅ UNIVERSITET

- **Utbildningsstrategiska rådet (USR)**
- Utbildning på grundnivå och avancerad nivå
- Leds av rektor med ansvar för utbildning
- **Strategiska rådet för forskning och forskarutbildning (FOSTRA)**
- Forskarutbildning
- Forskning
- Leds av rektorer med ansvar för forskning och forskarutbildning

BAKGRUND – KVALITETSSYSTEM UTBILDNING

- Utvecklades 2015-2016
- ESG ledstjärna
- Deltog i pilotgranskningen 2017 (UKÄ)
- För alla nivåer sedan 2019
- Lärosättesgranskning 2020-21
- USR känner starkt ägarskap och förtroende för systemet och dess aktiviteter

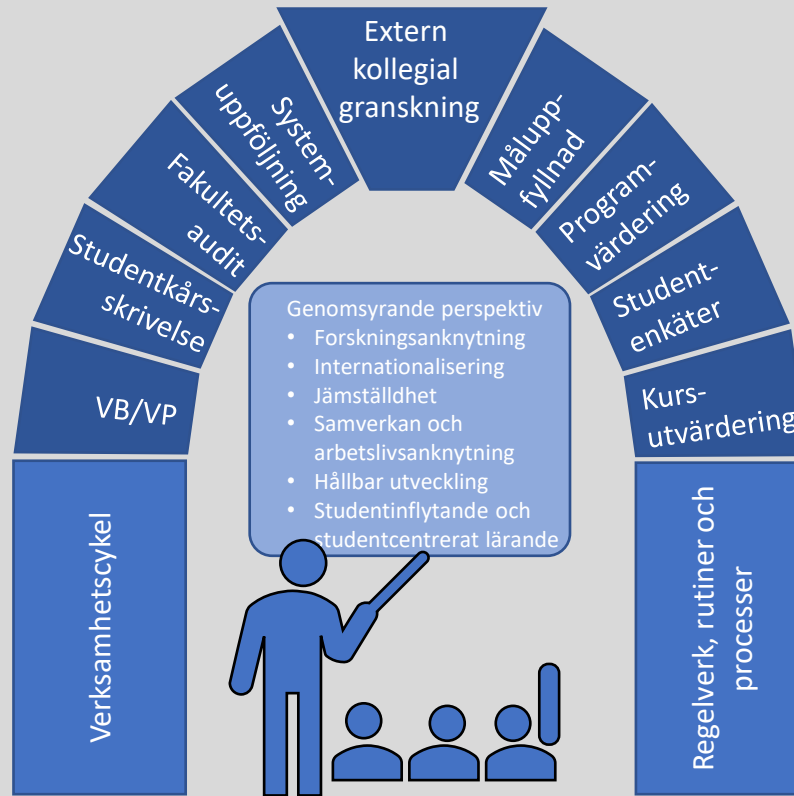
Helhetsbild kvalitets-system utbildning

Kvalitetsaktiviteter i
kvalitetssystem för
utbildning

Formella strukturer

Kvalitetskultur

Vision

Tillit och dialog

Professionell kompetens och engagemang

Framtidsansvar

Kunskapsutveckling i samspel

Konkurrenskraft och stolthet

BAKGRUND – KVALITETSSYSTEM FORSKNING

- Utveckling av system för **kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av forskning**
  - Första kartläggningarna 2019, projektstart 2020
  - Projekt fokuserat på just forskningen
    - ”Beröringspunkter med kvalitetssystem för utbildning bör beaktas under arbetets gång”
  - Workshops
    - SUHF’s ramverk
    - Externa granskningar (webinarium)
    - Kvalitetskultur
    - Strategisk förnyelse
  - Planerat beslut före sommaren:
    - Kvalitetspolicy och -regel/handläggningsordning
    - Piloter extern kollegial granskning

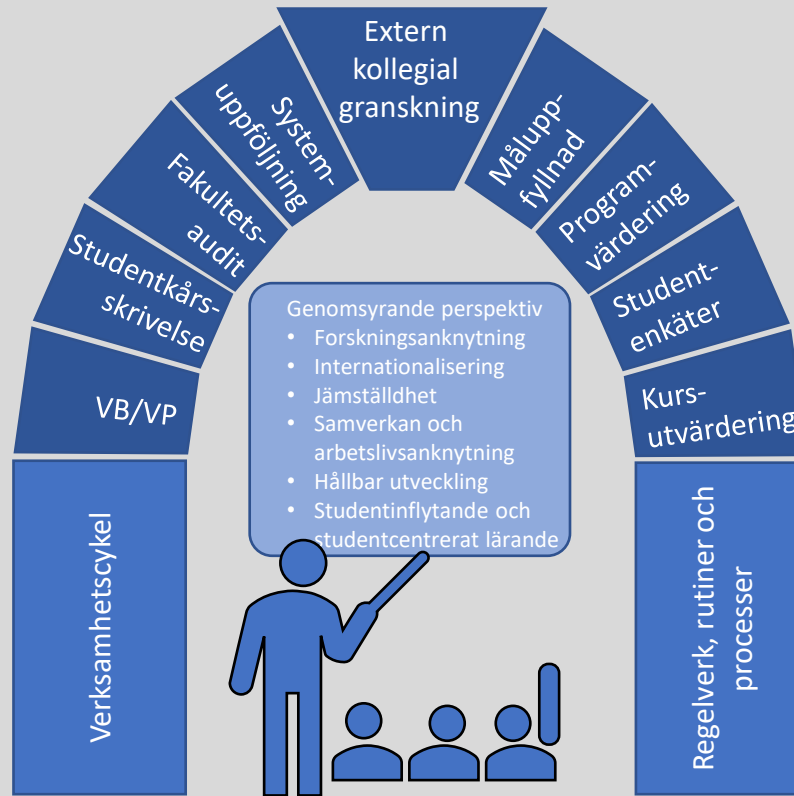
Helhetsbild kvalitets-system utbildning

Kvalitetsaktiviteter i
kvalitetssystem för
utbildning

Formella strukturer

Kvalitetskultur

Vision

Tillit och dialog

Professionell kompetens och engagemang

Framtidsansvar

Kunskapsutveckling i samspel

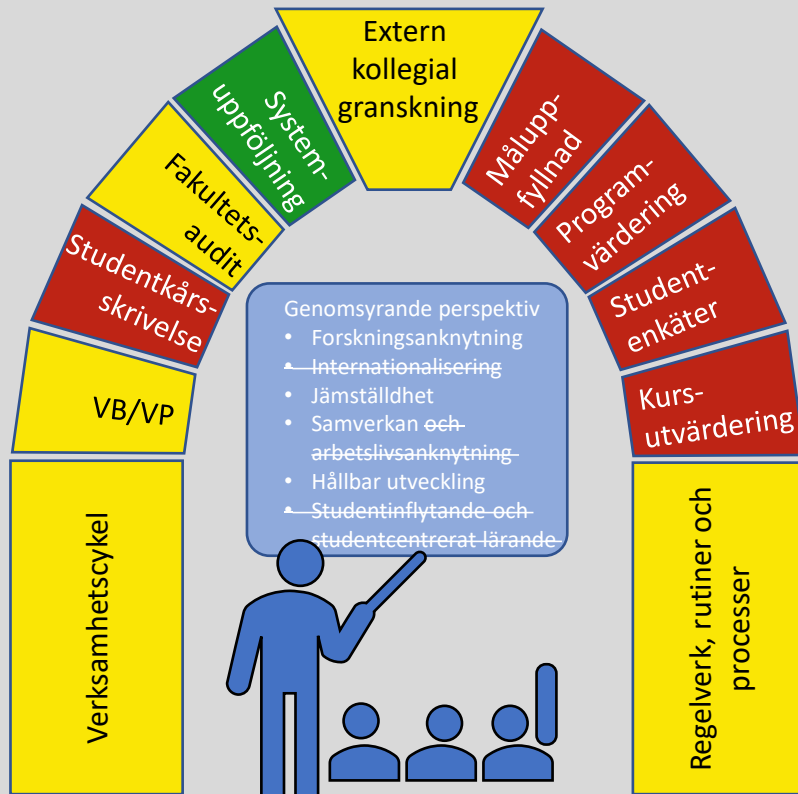
Konkurrenskraft och stolthet

Kvalitetsaktiviteter i
kvalitetssystem för
utbildning

Formella strukturer

Kvalitetskultur

Vision

Beröringspunkter
kvalitetssystem
utbildning och forskning
på aktivitetsnivå.

Framtidsansvar

Kunskapsutveckling i samspel

Konkurrenskraft och stolthet

GRUNDLÄGGANDE SKILLNADER

- Inom utbildningen finns centrala utgångspunkter som saknar motsvarighet inom forskningen:
  - Studenten – rättigheter, finansieringsbärare, både kund och produkt
  - Nationella examensmål, kurser och program – förordningsstyrt
- Extern granskning inbyggd i forskningen
  - Disputation
  - Publicering
  - Anställning
  - Befordran
  - Fördelning av forskningsmedel

GRUNDLÄGGANDE SKILLNADER

- En ”godkänt-nivå” är relevant för utbildningen ...
  - Den direkta kvalitetssäkringen (examination) görs internt
  - Syfte för extern granskning
    - Information till avnämare
    - Kontroll av uppnådda nivåer – tillsynsmyndighet kan dra in examenstillstånd
    - Kvalitetsutveckling
- ... men inte så intressant inom forskningen
  - Det mesta av publicerad forskning är redan ”godkänd” i extern peer review, och alla finansierade forskningsprojekt är mer än godkända då de valts ut i hård konkurrens.
  - Forskningsutvärderingar handlar om bedömning av värdet av forskningen i ett internationellt perspektiv, i förhållande till en forskningsfront i ständig utveckling
  - → Leder till invändningar mot läsning av artiklar av externa granskare som ”överprövning av redan publicerad forskning”
- Den externa granskningen av forskningsmiljöer blir dock viktig i kvalitetsutveckling

RAMVERK/KVALITETSPOLICY (REMISSVERSION)

A. Kultur för kvalitet i forskning

Umeå universitet arbetar systematiskt för att

1. skapa goda förutsättningar för forskningens frihet;
2. främja god forskningssed, förebygga oredlighet i forskning och hantera misstankar om oredlighet i forskning och andra avsteg från god forskningssed;
3. främja och upprätthålla kollegiala kvalitetssäkringsprocesser och en väl fungerande kvalitetskultur i forskningen;
4. främja och följa upp samverkan med det omgivande samhället för ömsesidigt utbyte samt insatser för a den kunskap och kompetens som finns vid universitetet kommer samhället till nytta;
5. främja ett nära samband mellan forskning och utbildning.

B. Resurser för kvalitet i forskning

Umeå universitet arbetar systematiskt för att

1. långsiktigt säkra kompetensförsörjning för forskningens utveckling och förnyelse;
2. fördela forskningsresurser på ett strategiskt och kvalitetsdrivande sätt;
3. använda och utveckla ändamålsenliga processer för prioritering och långsiktig förnyelse av forskningsinfrastrukturer;
4. ge forskare och forskningsmiljöer ett ändamålsenligt stöd.

C. Strategiska val och prioriteringar för forskningens utveckling och förnyelse

Umeå universitet

- a. fattar strategiska beslut på grundval av visioner och mål samt uppföljning analys och utvärdering;
- b. arbetar systematiskt för att skapa goda förutsättningar för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse.

D. Uppföljning, analys och utvärdering

Umeå universitet inhämtar systematiskt underlag för kvalitetsutveckling, prioriteringar och strategiska beslut genom

- a. kontinuerlig insamling och analys av information med bäring på forskningens kvalitet och relevans, samt
- b. genomlysningar av forskning och forskningsmiljöer ur nationellt och internationellt perspektiv med stöd av extern kollegial granskning.

D UPPFÖLJNING, ANALYS OCH UTVÄRDERING

Umeå universitet arbetar systematiskt med inhämtande av underlag för kvalitetsutveckling, prioriteringar och strategiska beslut genom

- a) **kontinuerlig insamling och analys** av information med bäring på forskningens kvalitet och relevans och jämförelser i ett nationellt och internationellt perspektiv, samt
- b) **återkommande genomlysningar** av forskning och forskningsmiljöer ur nationellt och internationellt perspektiv med stöd av extern kollegial granskning.

PRECISERING

I Umeå universitets vision framhålls att vi ska möta de ökade kraven på konkurrenskraft som globaliseringen medför, ha en stark position i Sverige och i världen samt drivas av en vilja att stärka vår position i vetenskapssamhället.

Uppföljning och granskning av vår egen verksamhet, tillsammans med omvärldsbevakning och -analys, hjälper Umeå universitet att

- identifiera olika forskningsområdets styrkor, svagheter och utvecklingsmöjligheter i ett internationellt och nationellt perspektiv;
- få insikter om forskningens utveckling och förutsättningar och hur de skulle kunna förbättras, inklusive jämställdhet i forskningens förutsättningar och genomförande;
- reflektera över vår forskningsprofil i relation till våra förutsättningar och till omvärlden, inklusive såväl det nationella och internationella forskningslandskapet som samhällets behov och utmaningar lokalt och globalt;
- understödja vår interna kvalitetskultur och kalibrera vår självbild;
- få underlag för arbete med jämställdhetsintegrering, hållbarhet, samverkan och strategisk internationalisering; samt
- stärka omvärldens förtroende för vår förmåga att använda våra forskningsresurser på ett ändamålsenligt sätt.

PRECISERING (FORTS)

Kontinuerlig uppföljning och egna analyser

Inom universitetet sker insamling och analys av information dels i etablerade cykler, dels på förekommen anledning.

Insamlings- och analyscykler utformas och revideras systematiskt i syfte att fokusera på det som är viktigast som underlag för prioriteringar och beslut, samordna olika uppföljningsprocesser samt minimera belastning på verksamheten.

Inhämtande av uppgifter från verksamheten sker så långt möjligt ur befintliga system.

Olika enheter och nivåer inom universitetet samarbetar effektivt i arbetet och delar resultaten med varandra.

Internationella och nationella jämförelser görs bl.a. med hjälp av indikatorer på forskningskvalitet som baseras på kollegiala processer, såsom publiceringar, citeringar och beviljande av forskningsbidrag.

PRECISERING (FORTS)

Genomlysningar med stöd av extern kollegial granskning

Externa sakkunnigas direkta bedömning av forskningskvaliteten och dess förutsättningar vid Umeå universitet är ett viktigt komplement till indikatorbaserad uppföljning bl.a. för insikter och rekommendationer om forskningens utveckling och förutsättningar, utomstående perspektiv på vår forskningsprofil, kalibrering av våra egna kvalitetsbedömningar samt för omvärldens förtroende.

Externa genomlysningar säkerställs antingen i egen regi eller genom att använda resultaten från granskningar som ändå genomförs av olika aktörer.

Granskningar utformas och används så att de kan ge lärdomar och tjäna som underlag för kvalitetsutveckling, prioriteringar och strategiska beslut både inom de granskade miljöerna och bredare inom universitetet.

FÖRSLAG TILL PILOTGRANSKNINGAR

- Pröva former för extern kollegial granskning, för att hitta kvalitetsdrivande utformning
- Syfte: bidra till ökad kvalitet både i utvärderad miljö/motsv. och bredare inom universitetet
- Tre former:
  - institutions-/ämnesnivå – forskningens kvalitet och förutsättningar
  - Fakultetsnivå – kvalitetsarbetet (motsv. dagens fakultetsaudit)
  - Hela universitetet – tematiskt avgränsat

FRÅGOR OCH INVÄNDNINGAR

- ”Räcker inte den inbyggda kvalitetssäkring?”
  - Den räcker långt som grundläggande kvalitetssäkring, men behöver kompletteras för en samlad bild av hur en miljö står sig nationellt och internationellt, som grund för ett utvecklingsarbete.
- ”Hur kan vi veta att mervärdet motiverar kostnaderna?”
  - Om forskarnas arbetsinsats främst består i en självvärdering finns alla förutsättningar att det ska vara kvalitetsdrivande.
- ”Är det inte bara kvalitetssystemet som ska granskas?”
  - För att granskningar på metanivå (av t.ex. UKÄ) ska vara meningsfulla måste de bottsna i att vi som lärosäte faktiskt följer, analyserar och utvärderar själva prestationen, kvaliteten och förutsättningarna.

**TACK FÖR
UPPMÄRKSAMHETEN**

UMEÅ UNIVERSITET